मुख्यंविषयमाह भगवानिति ऐश्वर्यस्यसमग्रस्यज्ञानस्ययशसःश्रियः वैराग्यस्यचधर्मस्यषण्णांभगइतीगनेत्युक्तरूपषड्गुणैश्वर्यवान्परमात्मावासुदेवःवसुदेवोत्पन्नशरीरोपाधिःसर्वशरीरोपाधिरपितेनशरीरेणा तिमानुषाणिवङ्गिपानादीनिकर्माणिकृतवानितितदुपादानं तथाहि ब्रह्माणंप्रतिभगवद्वाक्यं विधेहंसर्वोस्मिव्रजपृथुकगोवत्सवदहंबिभर्मिब्रह्मांडंगिरिवदहमग्निज्वलनवत् सृजामिद्रौपद्यावसनवदहंप्राणभृदहं यदब्राहंतृप्तोमुनिरितिमदन्यन्नकिमपीति तस्यवास्तवंरूपमाह सनातनइतिआकाशादिवत्प्रवाहनित्यतयावामायायाआद्यंतशून्यत्वाद्वातन्मयस्यभगवच्छरीरस्यनित्यत्वापरपर्यायंसनातनत्वंयुज्यतइत्यर्थः सःवासुदेवोहिप्रसिद्धं सत्यंअनुष्ठीयमानंकर्म ऋतंतदेववेदात्ज्ञायमानं पवित्रंपापनाशकंपुण्यंअभ्युदयहेतुः सर्वकर्मफलभूतंब्रह्मांडंसएवेतिभावः ॥ ५६॥ अस्यैवनिर्विशेषत्वमाह शाश्वतंशश्वत्निरंतरंभवंशा श्वतंतेनवस्तुतोदेशतश्चापरिच्छिन्नं अतएवब्रह्मबृहत्परमंकार्यकारणातीतं ध्रुवंकूटस्थं ज्योतिःचिन्मात्रं सनातनंकालतोपरिच्छिन्नं यस्यईदृशस्यापिमाययाविग्रहवतः॥५७॥ ईदृशादपियस्मात्असत्अनिर्व चनीयंसदसच्चकार्यकारणंचतदुभयात्मकं विश्वंजातं संततिर्ब्रह्मादिः प्रवृत्तिर्यज्ञादिः ॥ ५८ ॥ आत्मनीत्यध्यात्मंदेहे यत्पंचभूतकार्यरूपाःगुणाःश्रोत्रादयस्तदात्मकं सप्राणन्नेवप्राणोनामभवतिवदन्वाक्प

भगवान्वासुदेवश्चकीर्त्यतेऽत्रसनातनः ॥ सहिसत्यमृतंचैवपवित्रंपुण्यमेवच ॥ ५६ ॥ शाश्वतंब्रह्मपरमंध्रुवंज्योतिःसनातनं ॥ यस्यदिव्यानिकर्माणिकथ यंतिमनीषिणः ॥ ५७॥ असच्चसदसच्चैवयस्माद्विश्वंप्रवर्तते ॥ संततिश्चप्रवृत्तिश्चजन्ममृत्युपुनर्भवाः ॥ ५८॥ अध्यात्मंश्रूयतेयच्चपंचभूतगुणात्मकं ॥ अव्य क्तादिपरंयच्चसएवपरिगीयते ॥ ५९ ॥ यत्तद्यतिवरामुक्ताध्यानयोगबलान्विताः ॥ प्रतिबिंबमिवादर्शेपश्यंत्यात्मन्यवस्थितं ॥ २६० ॥ श्रद्दधानःसदायुक्तः सदाधर्मपरायणः ॥ आसेवन्निममध्यायंनरःपापात्प्रमुच्यते ॥ ६१ ॥ अनुक्रमणिकाध्यायंभारतस्येममादितः ॥ आस्तिकःसततंशृण्वन्नकृच्छ्रेष्ववसीदति ॥ ६२ ॥ उभेसंध्येजपन्किंचित्सद्योमुच्येतकिल्बिषात् ॥ अनुक्रमण्यायावत्स्यादन्हारात्र्याचसंचितं ॥ ६३ ॥

श्यन्चक्षुःशृण्वन्श्रोत्रंमन्वानोमनइत्यादिश्रुतौयच्छ्रूयतेजीवरूपं इतित्वंपदार्थमनूद्यतत्पदार्थमाह अव्यक्तादि अव्यक्तस्यआदिभूतंयत्परंनिर्विशेषंच तयोरभेदमाह सएवेति परिगीयतेवेदेअयमात्माब्रह्मअहं ब्रह्मास्मीत्यादौ नन्वंतःप्रविष्टःशास्ताजनानामितिशास्तृशास्यभावेनश्रुतयोरीशजीवयोराजभृत्यवदभेदऔपचारिकोनतुतात्विकइतिचेन्न अंतःप्रविष्टइतिश्रुतेःकिंजीवोणुर्विभुर्वा नाद्यः अणूदरेशास्तुःप्रवेशा योगात् प्रवेशेचसांतरालस्याणुत्वायोगात् मध्यमस्यचसावयवत्वेनघटादिवदनित्यत्वावश्यंभावात् नद्वितीयःविभुनोश्चतयोःकालाकाशादेरिवतुल्यत्वेनमिथःशास्यशास्तृत्वायोगात् तस्मादुपादानोपादेयभा वेनवाधिष्ठानाध्यस्तभावेनवाईशजीवयोःप्रवेष्टृप्रवेश्यभावेनशास्तृशास्यभावः तेनेशस्यांतःप्रविष्टत्वंसंगच्छतेतथाचतयोरभेदोपितात्विकएव॥५९॥ अत्रविद्वदनुभवंप्रमाणयति यत्तदिति आत्मनिहार्दाकाशे पश्यंतिप्रत्यगभेदेन प्रतिबिंबमिवआदर्शइतिअसंदिग्धत्वेदृष्टांतोनतुदृश्यते अन्यथादृश्यस्यजडत्वापत्त्यावाङ्मनसातीतत्वश्रुतिव्याकोपएव ॥ ६० ॥ युक्तःनियमवान् आसेवन्जपन् ॥ ६१ ॥ आदितःना रायणंनमस्कृत्येत्यारभ्यअनेनभारतकथांशमात्रंपराशरात्मजोविद्वानित्यतएवारभ्यतद्वक्तव्यमितिनादर्तव्यमितिभावः ॥ ६२ ॥ जपन्किंचित्अनुक्रमण्याःकांश्चिदपिश्लोकान् ॥ ६३ ॥

Digitized by Google